

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

HOTĂRÂREA Nr. 6
din 07.01.2015

Dosar nr: 427/2014

Petiția nr: 4380/25.06.2014

Petenți: R L

Reclamați: I S

Obiect: hărțuirea fiului petentei la ora de fizică, de către profesoară

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I. 1. Numele și domiciliul petenților

1.1. L R, cu domiciliul în București,

I. 2. Denumire și domiciliu reclamațiilor

2.1. I S, cu domiciliul de corespondență la Liceului Miguel de Cervantes din Calea Plevnei, nr.38-40, sector 1, București

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta susține că fiul său, elev în clasa a 6-a, este hărțuit, jignit și terorizat de profesoara de fizică. Inițial, petenta invocă criteriul de vârstă, susținând că fiul său este cel mai mic elev din clasă ca vârstă, este mai timid și datorită exigenței profesoarei a devenit și mai introvertit. În acest sens, petenta susține că profesoara nu respectă principiul tratamentului diferențiat și individual, deși ar trebui, întrucât acesta este cel mai mic elev din clasă. De asemenea, petenta invocă și o victimizare, susținând că după sesizarea comisiilor de specialitate din cadrul Parlamentului României, profesoara l-a numit pe elev, în fața colegilor de clasă, "prostul clasei", iar colegii continuă să-l numească așa. Nu în ultimul rând, petenta invocă discriminarea prin asociere, motivând că profesoara îi hărțuiește fiul datorită funcției pe care o deține în Direcția legislativă din cadrul Camerei Deputaților. Totodată, petenta schimbă criteriul de discriminare, invocând criteriul de boală cronică.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Prin adresele înregistrate cu nr. 4454/27.06.2014 și nr. părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Colegiu, la data de 14.07.2014, respectiv 29.09.2014.

3.3. Prin adresa nr. 5000/18.07.2014, petentei i s-a solicitat să precizeze, în mod clar, obiectul petiției, raportat la OG nr. 137/2000R precum și criteriul interzis. Petenta susține în completări

că fiul său este victimizat, întrucât afirmația în cauză a fost făcută după ce aceasta a depus o sesizare la Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport. În notele scrise, petenta invocă o discriminare prin asociere, susținând că nu elevul este vizat direct ci indirect datorită funcției pe care mama sa o deține în cadrul Departamentului Legislativ - Direcția procedura legislativă sinteze și evaluări din Cadrul Camerei Deputaților. Nu în ultimul rând, petenta invocă un alt criteriu, acela de boală cronică necontagioasă, respectiv boala celiacă.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1.1. Petenta susține că fiul său, elev în clasa a 6-a la Liceul Miguel de Cervantes, este hărțuit, jignit și terorizat de profesoara de fizică. Inițial, petenta susține că fiul său este cel mai mic elev din clasă ca vârstă, este mai timid și datorită exigenței profesoarei a devenit și mai introvertit. În completările depuse pe parcursul procedurii de soluționare a sesizării, petenta invocă și criteriul de boală cronică, dar invocă și o discriminare prin asociere cu funcția pe care o deține, respectiv o funcție de conducere în cadrul Direcției Legislative în Camera Deputaților. Totodată, petenta invocă și o faptă de victimizare, susținând că după sesizarea comisiilor de specialitate din cadrul Parlamentului României profesoara l-a numit pe elev, în fața colegilor de clasă, “prostul clasei”, iar colegii continuă să-l numească așa.

4.1.2. În contextual dat, petenta susține că profesoara nu respectă principiul tratamentului diferențiat și individual, deși ar trebui, întrucât elevul este cel mai mic elev din clasă, și . De asemenea, petenta susține că l-a numit pe elev, în fața colegilor săi, “prostul clasei”, iar colegii continuă să-l numească așa. Totodată, petenta susține că toți elevii din clasă sunt “terorizați” de profesoară, elevii fiind nevoiți să depună un efort foarte mare la ora acestei, exercițiile pe care trebuie să le rezolve sunt dintr-o culegere de nivel de liceu.

Susținerile reclamatei

4.2.1. Reclamata susține că petenta uzează de funcția pe care o deține la Departamentul Legislativ din cadrul Camerei Deputaților.

De asemenea, arată că fiul petentei nu este cel mai mic copil din clasă, ci un alt elev este cel mai mic elev din clasă ca vârstă.

4.2.2. Reclamata infirmă toate acuzațiile petentei.

Cu privire la declarațiile depuse de petentă, mama unui elev de clasa a 7a, profesorul de sport și profesoara de pian, reclamata susține următoarele: la sesizarea celeilalte mame, care este și cadu didactic în aceeași unitate de învățământ, comisia de disciplină a stabilit că sesizarea este nefondată, iar profesoara de pian lucrează cu elevul în privat și avea toate motivele să declare ca elevul este stresat de ora de fizică, din moment ce aceasta este plătită. Cu privire la testarea psihologică, profesoara susține că acest raport de evaluare psihologică ar trebui făcut de psihologul din școală, nu de matușa de la lași.

4.2.3. Totodată, reclamata depune la dosar 3 declarații, una a Presedintei comitetului de parinti și doua ale profesoarelor de engleză și istorie. Din declarații reiese faptul că elevul înțelege mai greu lecțiile, nu se concentrează foarte bine și de multe ori nu reușeste să-și facă temele.

Punctul de vedere al Liceului Miguel de Cervantes

4.3.1. Conducerea Liceului susține că nu a luat la cunoștință de situația invocată de petentă, întrucât aceasta nu a depus nicio sesizare la școală și nici nu a vorbit cu conducerea despre comportamentul dnei profesor.

4.3.2. Cu privire la criteriul invocat de petenta, școala confirmă faptul că elevul nu este cel mai mic elev din clasă.

Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul Director reține că obiectul petiției vizează posibile afirmații discriminatorii la adresa elevului.

5.2. În drept, analizând sesizarea și documentele depuse la dosar, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.

5.3. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.**

5.4. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, *“prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*, Colegiul Director reține că pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

a) Existența unui tratament diferențiat aplicat în situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile.

b) **Existența unui criteriu de discriminare conform art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu modificările ulterioare.

c) Tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege.

d) Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

5.5. Astfel, raportat la cele de mai sus, Colegiul trebuie să analizeze dacă prin tratamentul aplicat elevului i s-a încălcat un drept recunoscut de lege, **în baza unui criteriu interzis**, fără o justificare obiectivă, comparativ cu alte persoane aflate pe poziție de egalitate (colegii de clasă).

În prezenta speță, Colegiul director reține următoarele: în prima fază, petenta invocă criteriul de vârstă, susținând că fiul său este cel mai mic copil din clasă, ca vârstă. Partea reclamată demontează acest criteriu, arătând că Mihnea, fiul petentei, nu este cel mai mic copil din clasă, ci un alt elev.

Prin urmare, Colegiul director nu reține criteriul invocat de petentă (vârstă), întrucât acesta nu este sustenabil.

Ulterior, petenta invocă o faptă de victimizare, susținând că după ce a sesizat conducerea școlii și Comisia pentru învățământ, știință, tineret și sport din cadrul Senatului României, profesoara I- a numit pe copil, în fața colegilor de clasă, “prostul clasei”!. În acest sens, petenta nu depune nicio probă din care să reiasă faptul că a sesizat conducerea școlii cu privire la o posibilă faptă de discriminare și nu depune nicio probă care ar putea să confirme afirmația profesoarei, ci Colegiul director reține că este cuvântul petentei împotriva cuvântului profesoarei, care neagă afirmația în cauză. Conducerea școlii susține că nu a primit nicio sesizare de la petentă și nici petenta nu dovedește cu înscrisuri. Sigur, Colegiul director reține faptul că petenta a mers în audiență la Comisia de specialitate, în primul semestru al anului școlar 2013-2014 pentru a sesiza comportamentul nepotrivit al cadrului didactic precum și adresa nr. XXVIII/173/24.06.2014, prin care sesizează în scris faptele de discriminare, însă afirmația profesoarei (fapta în sine) nu este probată în niciun fel. Din susțineri și probe reiese că profesoara a numit “în glumă” copiii “*crocodil păros, mama ciorilor, pupăză beată*”, afirmații pe care profesoara le recunoaște .

Astfel, Colegiul director nu poate reține fapta de victimizare, întrucât afirmația considerată ca fiind reacția adversă la plângerea făcută, nu este probată.

5.6. În completările depuse ulterior, petenta invocă și o discriminare prin asociere.

În acest sens, trebuie precizat faptul că deși legiuitorul român nu a legiferat această formă de discriminare în legislația națională, CEJ a reținut acest criteriul în jurisprudența sa, respectiv cauza S. Coleman împotriva Attridge Law și Stive Law (invocată și de către petentă). În contextul dat, petenta susține că întreg comportamentul reclamatei constituie o discriminare prin asociere, fiul său nefiind persoana vizată direct sau persoana având caracteristica protejată, ci persoana vizată indirect, în fapt persoana petentei fiind cea vizată în calitate de salariat al Camerei Deputaților. Curtea - Marea Cameră a reținut în cauza S. Coleman discriminarea angajatului, care nu are el însuși un handicap, dar este tratat într-un mod mai puțin favorabil decât este, a fost sau va fi tratat într-o situație asemănătoare un alt angajat și este dovedit că tratamentul defavorabil a cărui victimă este acest angajat se întemeiază pe handicapul copilului său, căruia angajatul îi acordă cea mai mare parte a îngrijirilor de care acesta are nevoie. Un astfel de tratament este contrar articolului 2 alineatul (2) litera (a) menționat, care prevede interzicerea discriminării directe.

Or, în prezenta speță, petenta susține că fiul său este discriminat în raport cu funcția pe care aceasta o deține într-o instituție influentă a statului. Din înscrisurile depuse la dosar, declarații și anexe, Colegiul director nu reține această formă de discriminare. Însăși petenta a susținut în prima ședință de audieri ca toți elevii din clasă sunt “terorizați și speriați” de profesoară. În acest caz, nu se poate reține faptul că elevul este discriminat în raport de funcția mamei sale, respectiv o funcție de conducere a acesteia în cadrul Camerei Deputaților – Parlamentul României.

5.6. Nu în ultimul rând, petenta invocă discriminarea fiului său pe criteriul de boală cronică, susținând că acesta suferă de boala celiacă, boală care se manifestă prin oboseală cronică sau fibromialgie, amețeală sau pierderea echilibrului, migrene, dureri de cap, anemie, stări de anxietate, schimbări ale dispoziției, deficit de atenție, stagnare în creștere și dezvoltare musculară scăzută.

În acest sens, petenta susține că fiul său are un meniu special pe care îl primește în fiecare zi, atât acasă dar și prin grija școlii (fiind singurul copil din școală care primește corn fără gluten). De asemenea, petenta susține că, din cauza oboselii excesive, a faptului că își pierde atenția destul de frecvent, copilul trebuie să beneficieze de atenție sporită din partea cadrelor didactice și nici decum nu trebuie bruscat, jignit și umilit în fața colegilor.

Cu privire la acest criteriu, Colegiul director reține următoarele: petenta invocă acest criteriu în data de 23 decembrie 2014, la 6 luni după înregistrarea petiției pe rolul Consiliului. Astfel, Colegiul director nu poate ignora încercările petentei de a demonstra ori de a încadra fapta într-o formă de discriminare, potrivit OG nr. 137/2000R, pe parcursul soluționării dosarului. Sigur, Colegiul director nu poate nega ori ignora problema de sănătate a copilului (susținută de mamă, nedovedită însă printr-un certificat emis de o autoritate competentă), dar se reține, în același timp, dorința petentei de a realiza o legătură de cauzalitate între fată și criteriul interzis, după ce doi profesori ai elevului (engleză și istorie) au declarat, prin înscrisuri, că acesta nu creează probleme de disciplină însă este foarte retras la ore, **cu mari probleme de atenție și concentrare**. La testele scrise obține de cele mai multe ori note sub 5 pentru că nu poate rezolva minimum de cerințe în timpul acordat. De problemele elevului au înștiințat chiar și părinții, înainte de a ajunge la prima oră, în clasa a V-a. "Mama copilului a solicitat înțelegerea "noastră" (a profesorilor) pentru un copil unic la părinți, cu probleme de concentrare și adaptare la mediul școlar". Profesoara de engleză susține că elevul, deși este un copil liniștit, care nu are probleme de atitudine sau disciplină, nu a reușit să se evidențieze în timpul orelor prin participarea la activitățile desfășurate fie în grup, fie individual. De cele mai multe ori era mai degrabă "absent", răsfoind manualul, fără să știe ce anume lucrează clasa. Nu doare niciodată să răspundă voluntar, iar când i se solicita răspunsul se concentra greu și dura foarte mult să dea un răspuns, nu neapărat cel așteptat. De asemenea, profesoara susține că a cunoscut-o pe mama elevului în primul semestru al clasei a VI-a și i s-a părut o mamă preocupată de situația fiului ei. Mihnea obținuse 2,50 (1.00p. din oficiu) la Testul predictiv de la începutul anului școlar și petenta era un pic nedumerită, copilul făcând în acea perioadă cam 6 ore de engleză pe săptămână. Profesoara de engleză mai susține că, după opinia ei, comportamentul elevului este oglinda unei suprasolicitări permanente, care conduce la lipsa de concentrare, inactivitate și la refuzul de a mai participa la activități educative și, în ultimă instanță, la absența bucuriei de a veni la școală.

Prin urmare, Colegiul director nu reține criteriul de boală invocat de petentă în faza premergătoare deliberării dosarului, draftul hotărârii (conform procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor), fiind transmis membrilor Colegiului director pentru discuții.

5.7. Pe de altă parte, Colegiul director reține că afirmațiile profesoarei la adresa elevilor de nivel gimnazial, respectiv "*crocodil păros, mama ciorilor, pupăză beată*", nu sunt potrivite pentru niște copii cu personalitate în dezvoltare. Este bine cunoscut faptul că la această vârstă copii pot să fie afectați foarte ușor de anumite atitudini, gesturi ori cuvinte, fiind foarte vulnerabili. În acest sens, recomandă reclamatei mai multă prudență în limbajul folosit la clasă. De asemenea, recomandă reclamatei mai multă înțelegere față de elevii mai interiorizați, indiferent de cauză, și mai multă deschidere față de aceștia.

Totodată, Colegiul director reține că atât părinții copilului (mama), cât și profesoara s-au întrecut în a se acuza reciproc prin diferite înscrisuri și acțiuni, copilul fiind presupusul motiv. În acest sens, Colegiul director nu este în măsură să analizeze conflictul dintre părinți și profesoară, nu are competența de a corecta comportamentul unor persoane mature ci doar să stabilească dacă un copil de clasa a 6-a ani a fost sau nu pus într-o situație inferioară colegilor săi, fără nicio justificare obiectivă.

5.8. Având în vedere cele de mai sus, în conformitate cu înscrisurile din dosar, susțineri și declarațiile martorilor, Colegiul director nu poate încadra fapta sub incidența art. 2 alin. 1, al.5 și al.7 din OG nr. 137/2000R. Colegiul director consideră necesar a preciza faptul că nu orice abuz constituie și discriminare.

Opinie separată exprimată de Luminița Gheorghiu, membru în Colegiul director

Atitudinea cadrelor didactice față de elevii minori cu sensibilitate deosebită, în speță minorul R M I, cu diagnosticul bolii celiache, are un efect necorespunzător asupra stării psihice a acestora. Profesoara de fizică doamna S I, așa cum reiese din documentele depuse în cauză, are un comportament virulent față de elevi, situație ce a determinat mama să mute elevul la altă clasă, într-o situație similară fiind și copilul unei profesoare de la Liceul Miguel de Cervantes. Comportamentul activ ori pasiv din partea cadrului didactic prin care supune unui tratament injust sau degradant o persoană minoră - elev - are efect imediat și pe termen lung asupra personalității unui elev minor.

Adresabilitatea cu apelative ca "prostul clasei, crocodil păros" a creat o stare de stres a elevului minor în vârstă de 11 ani, fapt ce a determinat familia acestuia, în fapt pe mama copilului, să ia măsuri de protecție cu adresabilitate la liceu și alte instituții ale statului. Faptul că profesoara de fizică doamna S I a fost inspector școlar, iar mama copilului are o funcție profesională de conducere în Parlamentul României a creat o stare de aversiune față de elevul R.

Neimplicarea conducerii liceului și a comisiei de disciplină precum și a Inspectoratului Școlar București în a atenționa cadrul didactic prea sever cu adresabilitate jignitoare la adresa elevilor va genera continuitatea comportamentului necorespunzător față de elevii ai căror părinți au cariera profesională în anumite instituții ale statului.

Suntem în fața contextului în care prevederile Constituției României art.148 alin (2) reglementează faptul că prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne.

Mai mult Curtea Europeană de Justiție a reținut expres "caracterul poate include discriminarea prin asociere atunci când victima discriminării nu este însăși persoana având criteriul de discriminare". De asemenea, ar putea include o situație în care respectivul criteriu este interpretat într-o manieră abstractă. De aceea, este imperios necesar ca practicienii să inițieze o analiză detaliată a raționamentului aflat în spatele tratamentului mai puțin favorabil și să caute dovezi potrivit cărora criteriul protejat cauzează respectivul tratament, în mod direct sau indirect. Cauza Coleman/Attrige Law și Steve Law{CEJ+C-303/06[2008]RJ I/5603, din 17 iulie 2008.

Toate statele membre ale Uniunii Europene au obligația respectării interpretării date de Curtea Europeană de Justiție referitor la legislația europeană cu transpunerea acesteia în legislația internă.

Potrivit art. 164 din Tratatul CE, Curtea Europeană de Justiție asigură interpretarea Tratatului. Prin urmare, coroborând aceste dispoziții cu cele ale art. 20 alin (2) din Constituția României, interpretarea dată de Curtea Europeană de Justiție este obligatorie autorităților naționale. În plus principiul efectului direct dă posibilitatea invocării directe a dreptului comunitar în instanțele naționale de către cetățeni.

Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 la art. 2 alin (3) prevede « Sunt discriminatorii, potrivit prevederilor ordonanței prevederile, criteriile neutre care dezavantajează anumite persoane pe baza criteriilor prevăzute la alin (1) față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criteriile sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și neutre.

Practica aparent neutră, de utilizare a unui limbaj neadecvat {recunoscut de reclamată ca fiind « glume », în mod evident poate afecta un copil cum este copilul

petentei, pe criteriul de boală cronică necontagioasă. Pentru acest comportament nu există o justificare obiectivă, întrucât afectează dezvoltarea armonioasă a unui copil.

În concluzie, consider că faptele reclamatei reprezintă discriminare indirectă conform prevederilor art. 2 alin (3) ale Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, care trebuie sancționată cel puțin cu avertisment cu recomandare și publicarea hotărârii în mass-media.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 6 voturi pentru, unul împotriva** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. În ceea ce privește fapta de discriminare invocată, nu se reține un criteriul interzis;
2. În ceea ce privește victimizarea, nu se rețin probe
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte;

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc - Membru

THEODORA BERTZI – Membru

LUMINIȚA GHEORGHIU – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTINA - Membru

LAZĂR MARIA – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

Data redactării 22.01.2015

Redactat și motivat de Asztalos Csaba Ferenc și Angelica Paraschiv